

Vicelár Mária - Laudáció

Született *Bakk Mária* 1928. október 12-én Erdélyben, Erzsébetvárosban született. Édesapja Bakk Antal és édesanyja Bakk Katalin - leánykori nevén Keszeg Katalin - iparosok (cipész és varrónő) voltak, a családban 9 gyermek született, 5 fiú és 4 leány. Mária az elemi iskola 7 osztályának elvégzése után 3 évig volt inas nagybátyja, Solymosi István cipézmester mellett, akinek a településen cipőüzlete működött. Az államosítások következtében 1949-ben megszűnt az üzletük, így a Kézművesek Szövetkezetében (Cooperativa Dumbrava Dumbráveni) folytatta munkáját, ahol a cipőfelsőrész-készítő osztályon dolgozott.

Szívesen ment volna gimnáziumba és később felsőoktatási intézménybe, a nagy család anyagi lehetőségei azonban ezt nem engedték meg. Munkáját kiválóan és szakszerűen végezte, így pár év után a szövetkezetbe felvett inasok is az Ő keze alatt tanultak. A nagyszebeni kézműves szövetkezet is meghívta Maris nénit, hogy tanítsa őket, iparos tudását mind a fiatal, mind az idősebb generációknak át tudja adni.

1954. január 31-én kötött házasságot Vicelár Constantinnal - Tinu bácsival -, akivel mindamelllett, hogy nem egy nyelvet beszélnek, nagyon jól megértik egymást, becsületes, szerető, jó férjet talált személyében. Időközben meghaltak szülei és 8 testvérét is elkísérte az utolsó útra, a 9 testvérből egyedül Mária néni él még. A betegség azonban őt is elérte, 1971-ben a nehéz munkakörülmények között betegségbe esett, szervezete nem bírta a cipőüzem zárt levegőjét és a vegyi anyagok nehéz szagát. Medgyesen, Nagyszebenben, Marosvásárhelyen kórházban kezelték, végül betegnyugdíjba kellett vonulnia.

Az erzsébetvárosi örmény templommal, plébániával már gyermekkorától szoros kapcsolatban állt. *Sáhin Bertalan* plébánoshoz örmény vallásórára járt, 10 évesen elsőáldozó lett. Sokat segített az örmény plébánia körüli munkákban. *Diarian Armenag* örmény plébános Erzsébetvárosba kerülése után pedig állandóan Maris néni segítségével rendezték a templomot. Maris néni mosta a templom ruháit, terítőit, Ő rendezte a virágokat. A plébános egészségi állapotának romlásával Maris néni vitte neki a diétás ebédet, gyakorlatilag ő gondoskodott róla. A plébános halála tragikus körülmények között történt, 1990. március 27-én éjszaka - nagyon után kutatva - a helyi cigányok brutálisan meggyilkolták, mindezek után kirabolták. A templomba azonban nem tudtak bemenni, Maris néni volt ekkor már megbízva a templom kulcsainak őrzésével, a tragédia alatt is már nála voltak a kulcsok.

A plébános halála óta Ő gondoskodik mindenről, felügyeli az örmény temetőt, a plébánia pénzügyeit is könyvel. Az évente augusztus 15-én megrendezett Nagyboldogasszony-napi örmény templombúcsú valamennyi fáradtságos munkáját, szervezését is Ő végzi. Maris néninek köszönhető a templom csodálatos feldíszítése, az utóbbi évekig Ő szervezte a búcsú ebédet, ahol valamennyi távolról érkező kedves ismerőst, rokont és barátot szeretettel látnak az erzsébetvárosiak. Ameddig él, semmit nem ad át a templom értékeiből senkinek, nagy gonddal és aggodalommal gondoskodik az örmény értékekről.

A sok gond, lelki- és testi nehézségek azonban nagyon megtörték életét. Csak Istenbe vetett hite és jó férjének bátorító szavai erősítik, hogy elviselje a reá mért terheket.

A Szongott Kristóf díj idei kitüntetettjének levele

Kedves Dr. Issekutz Sarolta Elnök Asszony!

Nagyon meghatódtam levele olvasásakor, amelyben a Szongott Kristóf díj megítéléséről és Budapestre való meghívásomról olvastam. A meghívóban szereplő dicséretektől és elismerésektől szívem örömmel, szemem könnyekkel telt meg.

Köszönöm ezeket a szép és nagy szavakat. Szerettem volna mindezeket személyesen is elmondani Önnek és együtt örülni a budapesti örmény közösség tagjaival. Imádkozom, és arra kérem Önöket is, hogy imádkozzanak értem, hogy Isten adjon továbbra is erőt munkám további végzéséhez. Ezt a munkát, amelyet végzek és amelyet Önök díjjal jutalmaznak, nem elismerésért, nem a dicsérő szavakért végzem, hanem Isten, a templom és a vallásom iránti tiszteletből és szeretetből.

Köszönöm meghívásukat, amely számomra óriási megtiszteltetést jelent, de sajnos sem a saját, sem férjem egészségi állapota nem engedi meg, hogy hosszabb útra induljak el. Helyettem unokámat *Calinescu Jánost* küldöm. Mi itthon csütörtökön pedig együtt fogunk Önökkel lenni a közös ünneplésben egy szívvel és egy lélekkel.

Köszönöm a díjat, amelyet szeretettel fogadok és örömmel mutatom majd meg az erzsébetvárosi örmény közösségnek.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület tagjainak, a Magyarországon lakó örményeknek áldott, békés szent karácsonyt és boldog új évet kívánok!

Erzsébetváros, 2005. december 11.

Tisztelettel: Vicelár Mária

* * *

Lászlóffy Aladár

Fehér hamvak vagy zúzmarák

Azt mondják, szigorúan tudományos alapon, ahogy a műholdak szeme már a támaszponton futkosó pocegeret is észreveszi, és adatokat rögzít róla - azt hitetik el nagy mindentudásukban a nagy mindentudók -, hogy a lét, a világ, a készlet már nemcsak a tanítókbán, hanem a tanulók szervezetébe kerülő ilyen meg olyan gyógyszerészeti árú C, D és P vitaminok révén is tanít tovább...

De a mindentudókban kiveszett, kihalt az alázat, valami úgy kihajtotta, mint a fölösleges vizeletet és őrtálló vitaminkészleteket, így könnyen azt merik állítani, szeretet nélkül, és egyre elszántabban a mindentudók, hogy tisztul a kép. Pedig a kép egyre átláthatatlanabb.

Mit számít mennyit számlált eddig az emberiség. Mit számít hány úszta meg belőle. Hány fogvatartott volt ország, város, *Babilon*, *Kongó*. Hány megkínzott. Hány törvénytörtés siklott közöttünk, mint kígyó a fűben. Mert hány *Európa* valósult meg? És hány *Amerika* van? Hány *Andorra*, *Arménia*, de hány *Albánia*. És mekkora is a kifehéritett emberiség, emberség, humánus, és mekkora is a fehér ember belső Afrikája. A dzsungel, melynek törvényei folyton felülkerekednek az Úr parancsolatai, a diadalmas *Termopülék* és *Római jogok*, *Justinianus*- és *Napoleon-kódexek* egyenlegei felett, és után, és ellenére. Ki fogja le a gyilkosok kését, a rabszolgahajcsárok vagy pillangónyakkendős globalizálók kezét, amikor *Tamásbátyákra*, *Tiborcokra* és ősi szent kultúrákra emelik újra meg újra az ostort?

Azt mondja egy régi bölcsesség, hogyha elhangozhatna a varázsige: *kövek, vissza a falba!* - mennyi régi vár, templom, palota sorakozna fel az ormainkon... De vajon mi lenne az újakkal, az újakból? Ugyan-így testeink sorozatának és tömegének vitaminjaiból: a szüntelen élményekből és emlékekből. Sejtek, szavak, varázsigék. Ami megmaradna - melyik ország, melyik nyelv, melyik szív? Melyik szeretet? Melyik emberség, melyik diadal, melyik karácsony? Melyik béke?

Igenis megtettük sokan, amit kellett. Amit lehetett. Ki a hazáért, ki a haza ellen. Ki Európáért, ki Európa, vagy az egész világ ellen. Így aztán alakulgat a jövő alakja is. Az ország például elveszett, beleszakadt, a többi már megmarad. Odalett a fészek, de éppen felszálláson voltak a gólyák, a griffek, a verebek, azok most már a multinacionális üzemanyagkészletek jóvoltából örökre szállni fognak, repülhetnek. Odalesz a kicsi nadrágszíjparcella, a hétkrajcár, de örök gazdagságban robotolgatnak majd a dombok, lankák, sivatagok felett a boldog jobbágyok és gypotszedők. Oda a semlegesség, elveszett *Borogyinó* is, *Waterloo* is, de fő, hogy szárnyalnak a kamatlábak, a *Messersmidtek*, a *Starfighterek* és a *MIG-ek*.

Nem oda *Buda!* Aki lemészárolta *Szókratészt*, saját bűnét soha nem fogja jóvátenni a Galaxisunkban, ha kegyesen futni hagy újabb, még meg sem született *Gutenbergeket*. Vigyázatok, *Musza-dag* nem az utolsó inkák, hanem az utolsó *Noék* menedéke. Isten a Paradicsomot ígérte nektek, nem a profitot. Ezért harmatoz rátok emlékeztetően Isten álompóra: az idej zúzmará.

* * *

Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjjal tüntették ki az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet

A Kisebbségek Napján, 2005. december 18-án nagy megtiszteltetés érte az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet. A Magyar Művelődési Intézet által 2005 évben alapított „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” díjat és elismerő oklevelet vehette át a 12 kisebbség I-I díjazottjával együtt egy nagyszabású nemzetiségi gála keretében, a Budai Vigadóban. Elsőként a hazai örménység köréből.

A Himnusz és az Európai Himnusz elhangzása után a gála a Magyar Művelődési Intézet főigazgatója, *Borbáth Erika* köszöntőjével kezdődött, majd a rendezvényt megnyitotta *Dr. Szili Katalin*, a Magyar Köztársaság Országgyűlésének elnöke, a Nemzetiségi Gála fővédnöke. A díjazottakat egyenként méltatta